

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/155/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

116/2016. számú (VII. 7.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ által 2016. május 6-án előterjesztett **panasza** alapján indult eljárásban a 2016. július 7-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. május 6-án, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben 2016. április 30-án foganatosított rendőri intézkedés miatt.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2016. április 30-án az egyetemi előadása után az egyik csoporttársát megtámadta érvényes távoldtartási végzéssel rendelkező férje (R. J.), aki egy bilincsel próbálta magához láncolni dr. Cs. M-t. R. J. a bilincselési kísérlet közben rángatta dr. Cs. M-t. A csoporttársa védelmére sietett a panaszos, próbálta lefogni R. J. karját, erre ő a földre lökte és rákerült, a földön próbálta tartani a panaszost. A panaszos két társa (Gy. F. és M. B.) a segítségére keltek, így felülkerekedtek R. J-on és a földön tartották, nem bántották. A rendőrséget ők értesítették, az esetet szinte az egész csoport látta, mivel dr. Cs. M. megkérte a csoportot, hogy kísérjék el a kocsijához, mivel R. J. hosszabb ideje követi, zaklatja.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A kikerkező rendőri egység (három fő, nevet nem tud mondani) igazoltatta őket, feltettek néhány kérdést. Legalább egy órát töltöttek a helyszínen, ezen idő alatt nem tudták, hogy mi fog velük történni, a panaszos érdeklődésére nem tudták megmondani, hogy miért nem távozhatnak. Később újabb kérdésére azt felelték, hogy a kapitányságon tanúskodniuk kell majd. További várakozás után hirtelen közölték a rendőrök, hogy előállítják őket csoportos garázdaság bűncselekményben gyanúsítottként. Telefonálni nem engedték, mondván, hogy a kapitányság majd fel fog hívni egy a panaszos által megnevezett személyt. A panaszos az édesanyjával szeretett volna beszélni, aki ügyvéd. Az értesítés az előállítás alatt – a megadott telefon híváslistája és a szülei elmondása alapján – nem történt meg. Kb. 5 órát töltött a cellában, majd meghallgatták, amely során ismertették vele először a pontos gyanúsítás tárgyát, amely szerint „Ön megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2016. április 30. napon 13 óra 30 perc körüli időben a [...] 1/A. sz. alatti helyen R. J. egy bilincset próbált ráhelyezni dr. Cs. M. jobb csuklójára. Ennek megakadályozása érdekében Ön M. B-tal és Gy. F-cel együtt dr. Cs. M. közeléből elhúzták R. J-t. R. J. ellenállt, ezért Ön M. B-tal és Gy. F-cel együtt a földre vitték és a rendőrség kikerkezéséig testi erőszakkal a földön tartották nevezettet. Cselekményük alkalmas volt arra, hogy másokban riadalmat vagy megbotránkozást keltsen.” Ezzel a panaszos nem ért egyet, hiszen R. J. lökte őt a földre, ez több vallomásban is szerepel és a szemtanúk is alá tudták volna támasztani. A tényállásba nem került bele, hogy nem csak R. J. szerzett nyolc napon belüli sérüléseket; ennek alátámasztására mellékelte a látéletét a panaszos. R. J-t – mivel nála bilincs volt, amelyet elmondása szerint használni akart – a dr. Cs. M. által hívott rendőrség kikerkezéséig tartották a földön, anélkül, hogy őt bántották volna.

A panasza tárgya, hogy előállítását megalázzónak és eltulzottnak érzi. Továbbá a helyszínen jelentős ideig (kb. 1 óra) nem közölték a feltartóztatásuk tárgyát és a gyanúsítás pontos indokát sem. Ők segítséget kértek a rendőri egységtől, J-t nem bántották és egy támadást háritottak el, ráadásul a tényállás megfogalmazása is pontatlan. Állampolgári és lelkiismereti kötelességének eleget téve a többiekkel egy olyan embert tartottak a földön, akinél bilincs volt és használni is akarta, támadott. Nem tudhatták, hogy mire képes még.

Mentősként és szociális tapasztalattal (hajléktalan szállón is dolgozott) állítja a panaszos, hogy R. J. felindulása nem csak veszekedés volt, erős indulatokat mutatott. Utólag megtudta, hogy már hosszabb ideje zaklatja a feleségét. A munkája során igyekszik másoknak segíteni és a problémákat megoldani, az erőszakot elutasítja. Ez a helyzet viszont arányos fellépést megkövetelt. Egy büntetőügy indult ellene és a társai ellen – ártatlanul –, ráadásul úgy, hogy máson segítettek. Jelenlegi mentős munkája és a folyamatban lévő jelentkezése nem összeegyeztethető a bűnüggyel, emiatt hátrányos megkülönböztetés érheti. Az ügyészség döntése még folyamatban van, de bízik az igazságszolgáltatásban, magát a bűncselekmény elkövetését kétségbe vonja. A gyanúsítással kapcsolatban panaszt tett a büntetőügy keretén belül is.

Az intézkedés következtében a szabadsága 2016. április 30-án 13 óra 47 perctől 21 óra 15 percig korlátozva volt (a kiadott dokumentum alapján; emlékei szerint 13 óra 47 perc után közölték csak az előállítás tényét) és az általa megadott személy értesítése sem történt meg.

Az előállító rendőr intézkedése ellenére bent a [...]. Kerületi Rendőrkapitányságon segítőkész és problémamegoldó hozzáállással találkozott.

2) A panaszos a beadványához mellékelte a gyanúsított kihallgatásáról 2016. április 30-án 19 óra 31 perc és 20 óra 50 perc között készült jegyzőkönyvet.

A panaszos meghallgatása során vallomást tett, amely során kérte adatai zárt kezelését. A gyanúsítással nem értett egyet, a panasza szövegében elmondottak miatt.

Előadta, hogy a mai napon az ELTE [...] karának hallgatója, oktatáson vett részt. Az előadásnak kb. 13 óra 20 perc körül lett vége. A teremből kilépve látta és már M. korábban jelezte, hogy ismételten itt van a volt párja és kint várja a terem előtt. Azért, hogy M-nak esetlegesen ne essen bántódása, így többen próbálták kikísérni az épületen kívülre. A teremből kilépve egyenesen a lifthez mentek (M., Gy. F. M. B., a panaszos, A. E., V. és J.). Szinte az egész csoport kísérte M-t a liftig. Amikor a lifthez értek, akkor megkezdték a beszállást. Próbálták körbeállni M-t, de a volt párja furakodott és mindenkit kikerülve, esetlegesen kicsit meglökve próbált szorosan M. mellé furakodni. A panaszos megjegyezte, hogy M. mesélte, hogy a férje vagy a volt férje már bement utána a WC-re, de azt, hogy ott mit mondott a M-nak azt a panaszos nem tudja. A liftben viszont hallotta, hogy felkérdezte M-t, hogy hol töltötte a tegnapi éjszakát, miért nem ment haza, hol volt. Ezeket a kérdéseket ismételte a férfi mániákusan, fennhangon. Amikor a lift leért a földszintre, akkor elindultak a parkoló felé. Az épületből kijöttek, de a férfi még ekkor is követte őket, pontosabban M-t, szorosan. A kocsihoz tartva M. ment legelől, szorosan mellette a volt párja, mögötte mentek hárman, balról jobbra B., középen F., jobbra pedig a panaszos. A fent felsorolt több lány mögöttük ment kicsit lemaradva.

A férfi a kocsihoz tartva is ugyanazokat a kérdéseket tette fel ismételve, amit a liftben kezdett, de egyre agresszívebben viselkedett, egyre hangosabb volt, szinte már belemászott M. arcába és figyelemfelkeltés, vagy lassítás gyanánt néha belépett elé, majd egyszer arra lett a panaszos figyelmes, hogy egy hirtelen, rendkívül agresszív mozdulattal a férfi belemarkolt M. karjába és azt egy határozott mozdulattal visszarántotta. Úgy tűnt, hogy ezzel nem lett volna vége, mert a panaszos szerint képes lett volna megütni M-t. A panaszos ezt látva odalépett és azzal a szándékkal, hogy lefogja, nehogy megüsse a csoporttársát, megfogta a kezét. A férfi, hogy kiszabaduljon ebből a helyzetből, a panaszoszt ellökte magától, amely során a földre esett, ő pedig valahogy ráesett. Amikor a panaszos a földön volt, a férfi ott akarta őt tartani, legalábbis meg akarta gátolni abban, hogy a panaszos onnan újra felálljon. Ekkor érezte azt, hogy a F. a segítségére siet és próbálja a támadó férfit leszedni róla. Nem tudja, hogy hogyan, mert olyan gyorsan történt, de valahogy kiszabadult a férfi szorításából, a F. segítségének köszönhetően és felül tudtak kerekedni az agresszív férfin. Azt határozottan kijelentette a panaszos, hogy sem ő, sem pedig F. nem ütötték meg ez alatt a M-t megtámadó személyt. Ahogy sikerült a szorításból kijönnie, a panaszos ráült a hasára és a fejét próbálta a földön tartani, míg B. a bal kezét próbálta leszorítani. A panaszos segítségére siető F. pedig a támadó személy jobb karját próbálta lefogni. Egyikük sem ütötte meg a férfit, ha szerzett is sérülést, akkor azt a dulakodás során szerezte, nem pedig célzott ütés során.

A panaszos megjegyezte, hogy ahol történt ez az incidens ott a járdalapok kavicsosak voltak, így könnyen szerezhetek sérüléseket, mert neki is hámsérülése van a jobb könyökén, valamint a jobb térdén. Továbbá, amikor a férfi a földre lökte őt és ráesett, akkor eltört a napszemüvege is, amely felsérthette az arcát, ami vérzett is a helyszínen.

A panaszos kijelentette, hogy nem kötekedésként fogta le a férfit, hanem a M. segítségére sietett és állampolgári kötelességének érezte azt, hogy egy erősebb fizikumú férfi, ha megtámad egy ártatlan nőt, akkor ő a segítségére siessen. Nem a konfliktust kereste, hanem

éppen elhárítani akarta azt. Figyelt arra is, hogy a fellépése arányban legyen a konfliktushelyzet elkerülésével, tehát próbált a legkisebb sérülések okozásával elhárítani egy veszélyhelyzetet. Sem ő, sem pedig más csoporttársa nem ütötte meg a férfit, csak próbálták lenyugtatni és lefogni. Amikor látták, hogy bilincs van a kezén ő megijedt, hogy ha valakinél ilyen eszköz van, akkor még mi lehet nála. Sajnos abban nem voltak biztosak, hogy nincs-e nála ennél akár még veszélyesebb, súlyosabb sérülés okozására alkalmas eszköz. Jobbnak látták a férfit a földön tartani mindaddig, amíg az általuk kihívott rendőrség a helyszínre nem érkezik.

Tapasztalatai alapján a férfi mentálisan labilis volt, hangulatát rendkívül gyorsan változtatta, egyszer bocsánatot kért, majd ezt követően B-ot megfenyegette. A férfi elmondta B-nak, hogy „tudom ki vagy, miért avatkozol bele, úgyis megtalállak.” A panaszos emlékei szerint a F. rákérdezett, hogy miért van rajta bilincs, amelyre azt mondta a férfi, hogy ha sikerült volna magához bilincselnie M-t, akkor a rendőrség kiérkezéséig lett volna lehetősége vele beszélni. A panaszos a mentő megvizsgálása során látta, hogy a férfin több régi seb is volt már.

3) A panaszos csatolta az előállítására idejéről szóló igazolás másolatát, amely szerint őt a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő 2016. április 30-án 13 óra 47 perctől 21 óra 15 percig a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. Az előállításának ideje alatt sérülése, panasza nem keletkezett.

4) Végezetül a panaszos az orvosi vizsgálatáról, 2016. május 1-én 8 óra 49 perckor készült ambuláns kezelési lapot is mellékelte.

Elmondása szerint tegnap este dulakodás közben arca, jobb kéz III. ujjja, jobb térdje sérült. Eszméletvesztése nem volt.

A státusz szerint a bal szemöldök lat. végénél 3 cm duzzanat. Az orrgyök területén 1 cm, felületes hámsérülés. Neur. eltérés nincs. A jobb kéz III. ujj DIP ízületénél ulnarisan 1 cm abrasio. A jobb könyöktájékon, az olecranon területén többszörös suffusios területek. A jobb térden, a patella területén suffusio. Vizsgálat során csontsérülése utaló tünet nincs.

A diagnózis szerint: Cont. faciei l.s., Abrasio nasi, Abrasio dig. meg. man. d., Cont. olecrani l.d., Cont. gen. l.d.

Javasolt kímélés, jegelés, kontroll pedig panasz esetén a területileg illetékes sebészeten.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) [...] Kerületi Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A megbízott kapitányságvezető 2016. május 23-án készítette el a Testület megkeresésére, a sérelmezett rendőri intézkedés vonatkozásában az átiratát.

A megbízott kapitányságvezető a Testület megkeresésében foglaltakat megvizsgálta, a Rendészeti és Bűnügyi Osztály vonatkozásában a kivizsgálás megtörtént. A 2016. április 30-án, a panaszossal szemben foganatosított intézkedésről készített jelentést az előállító helyiségben történő elhelyezésről kiállított lappal, a letéti tárgyakról szóló jegyzékkel, a panaszos kíséréséről szóló nyilvántartási lappal, igazolással élelmezésről szóló nyilatkozattal, valamint a kiértékelésről szóló nyilatkozattal együtt megküldte a Testületnek. Továbbá a megkeresésben foglalt hat kérdés vonatkozásában megállapítható, hogy a panaszossal szemben foganatosított rendőri jelentés a válaszokat tartalmazza annyi kitételrel, hogy a mellékelten felterjesztett kiértékelésről szóló nyilatkozat utolsó pontja kiértékelés tényleges megtörténtére vonatkozóan nincs kitétel. Az adott napon szolgálatot teljesítő D. K. r. fhdgy. készenléti csoportvezető arra vonatkozóan, hogy részéről a kiértékelés megtörtént-e vagy sem érdemben nem tudott nyilatkozni.

2) A rendőrség mellékelte egy 2016. május 23-án rögzített hivatalos feljegyzést, amely szerint a Testület megkeresésében foglaltak alapján B. Z. r. szds. megállapította, a panaszossal szemben foganatosított rendőri jelentés a megkeresésben meghatározott 6 kérdésre a válaszokat tartalmazza annyi kitételrel, hogy a kiértékelésről szóló nyilatkozat utolsó pontja kiértékelés tényleges megtörténtére vonatkozóan nincs kitétel.

Az adott napon szolgálatot teljesítő D. K. r. fhdgy. készenléti csoportvezetőt szóban B. Z. r. szds. jelenlétében dr. Cs. R. c. r. fhdgy. nyilatkozta arra vonatkozóan, hogy a panaszos által megjelölt B. L. (+3630/...) számon történő kiértékelése megtörtént-e, vagy sem. D. K. r. fhdgy. érdemben nem tudott nyilatkozni.

3) Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben 2016. április 30-án, 13 óra 47 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján ruházatzvizsgálását és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja (szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés) alapján elfogást hajtottak végre. A személyi szabadság korlátozásának a helye az [...] 1/A. szám. Az intézkedés során vele szemben nem alkalmaztak kényszerítő eszközt.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőr L/123-as gépkocsizó járőrszolgálat teljesítése során, 13 óra 47 perckor L/121-es tagállomással egy időben jelent meg Budapest, [...] 1/A. alatti címen, mert onnan arról tettek bejelentést, hogy egy férfi megtámadta a feleségét, azonban a feleség barátai a segítségére siettek és a támadó férfit lefoglalták és a rendőrök kiérkezéséig visszatartották. A helyszínre érkezve észlelték a rendőrök, hogy a földön fekszik a bejelentésben szereplő férfi (R. J.), akit három másik személy a földre nyom. Ezt követően a földön fekvő férfit felállították, sérüléseire való tekintettel hozzá mentőt hívtak, majd míg Sz. I. figyelt rá, a három személy szétválasztása után meghallgatta a panaszost, aki elmondta, hogy a mai nap során oktatásra jöttek a fenti címen található egyetemre. A férfi dr. Cs. M. I. férje, akivel tudomása szerint rossz viszonyban van. Minden héten, pénteken és szombaton van oktatás és elmondása alapján R. J-t több alkalommal is látta már az egyetemen és dr. Cs. M. I-t zaklatta, éppen ezért minden héten megbeszéljük, hogy a baráti körből valaki hazaviszi autóját, hogy a hölgynek ne essen bántódása. Elmondta továbbá, hogy a mai nap során, az oktatás ideje alatt is látta, hogy R. J. benyitott az oktatóterembe és a feleségét kereste. Elmondta továbbá, hogy az oktatás végét követően, amikor távoztak az osztályteremből, a férfi ott várta a feleségét. A hölgy belépett a liftbe, majd a férje beszállt mellé és próbálta bezárni az ajtót, azonban ők ezt nem engedték és ő is beszállt a másik két férfivel mellé. Előadta, hogy a bejáratot elhagyva

látta, hogy a férfi zaklatja a hölgyet, majd megpróbálta egy bilinccsel magához kötni a feleségét, így ezért a férfi a hölgy keze után kapott. Ezt követően két társával együtt a panaszos kisebb dulakodást követően a földre vitte R. J-t.

Gy. F. elmondta, hogy ő a férfi mellkasára ült, ezzel megakadályozva, hogy fel tudjon állni R. J. a földről, további két társa a kezeit és a lábait fogták a férfinek. Elmondta továbbá, hogy nem ütötték meg a férfit, csak azt próbálták megelőzni, hogy a feleségét bántalmazza.

Ezt követően dr. Cs. M. értesítette a rendőrséget a történetekről.

A panaszos rendőri kérdésre elmondta, hogy a dulakodás során nem sérült meg, sőt R. J. nem bántalmazta, orvosi ellátást nem igényelt.

Az intézkedő rendőr a történeteket jelentette a Lágymányos 8-as B. Z. r. szds. szolgálatirányító parancsnoknak, aki felvette a kapcsolatot H-K. É. r. fhdgy. Lágymányos KCS-vel, aki utasította az intézkedőt, hogy fogja el és állítsa elő Gy. F-et, M. B-ot és a panaszos csoportos garázdaság bűncselekmény elkövetése miatt a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. Erre figyelemmel közölte a panasossal, hogy elő fogja állítani őt a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra, amelyet megértett és tudomásul vett. Jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatta, amelyeket szintén megértett és tudomásul vett.

Ezt követően 15 órakor a panaszos a szolgálati személygépjárművel V. G. r. és T. R. r. ftzls. beszállította a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol átadta B. Z. r. szds. szolgálatirányító parancsnoknak 15 óra 10 perckor. Ezt követően a panaszos befogadták 15 óra 50 perckor az előállító helyiségbe.

A beszállítás során a szolgálati gépjárművet átvizsgálta az intézkedő, amely során bűncselekmény elkövetéséből származó tárgyat nem talált. Olyan idegen tárgy, amely vélhetőleg a beszállított személytől származhat nem volt a gépjárműben.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 14 óra 30 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról szóban tájékoztatták a panaszos, míg az előállítás idejéről szóló igazolást írásban átadták neki.

A panaszos intézkedés végett 15 óra 10 perckor adták át a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságnak.

Az elfogás oka 2016. április 30-án 21 óra 15 perckor szűnt meg, ekkor a panaszos szabadon bocsátották.

A panaszosal szemben, az általa elkövetett cselekmény alapján büntetőfeljelentést tettek.

4) Az elfogás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás dokumentumban a parancsnok a panaszosal szemben, az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján végrehajtott igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti ruházatvizsgálatot és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elfogást jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak minősítette.

5) A rendőrség mellékelte a fogvatartott személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás végrehajtásáról és megértéséről, a hozzátartozó, illetve egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztató átvételéről szóló nyilatkozatot.

A nyilatkozatban a panaszos aláírásával is megerősítve fogvatartottként kijelentette, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezésekor anyanyelvén (az általa ismert magyar nyelven) szóban és írásban kapott tájékoztatókból megismerte: a) az előállított/ elővezetett személyek jogait és kötelességeit, azok gyakorlásának a módját; b) a jogorvoslat lehetőségeit. Átvette a „Tájékoztató a fogvatartott személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről”. Nem jelölt meg sem egészségügyi állapotból adódó különleges étkezési vagy egyéb igényt és vallásgyakorláshoz kapcsolódó különleges igényt sem. Kijelentette, hogy nem dohányzik. Kíértésítendő személyként B. L-t jelölte meg (telefonszám és lakcím szerint), akinek a kiértésítését 2016. április 30-án 15 óra 50 perckor kérte, azonban a kiértésítés megtörténtéről szóló rész üresen maradt, így nem derül ki a dokumentumból, hogy az megtörtént-e és ha igen, mikor.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos kifogásolta, hogy őt olyan cselekmény elkövetésével gyanúsították meg, amelyet nem követett el.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál, az Rtv. fentebb idézett rendelkezései mellett figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony

jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A fentebbi rendelkezésekre tekintettel a Testület nem vizsgálhatja meg azt, hogy a panaszos valóban elkövette-e a terhére rótt cselekményt, amely alapján vele szemben eljárás indult, így nem foglalhat állást a panaszos bűnösségének kérdésében. A gyanúsítással szemben a Be. 195. § (1) bekezdése biztosítja a jogorvoslati lehetőséget a gyanúsítással szembeni panasz jogintézménye útján.

A fentiekben ismertetett szabályokra tekintettel a Testület hatáskörének hiányában nem vizsgálhatta meg azt, hogy a panaszos magatartásával megvalósított bűncselekményt, avagy sem.

IV.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

A panaszos kifogásolta az előállítását (megalázonak és eltúlzottnak tartja), a rendőrség értesítési kötelezettségre vonatkozó mulasztását és azt, hogy a helyszínen kb. egy órán keresztül kifejezett kérése ellenére nem nyújtott a rendőrség a részére érdemi tájékoztatást.

1) A Testület megvizsgálta a panaszos előállítását.

A Testület az előállítás foganatosításával kapcsolatosan elsőként azt vizsgálta, hogy a rendőrség az intézkedési kötelezettségét az intézkedés helyszínén megfelelően teljesítette-e.

A rendőrség tájékoztatása szerint az intézkedés alapját egy telefonhívás adta, amelyet dr. Cs. M. tett meg. A hívás tartalma kapcsán a rendőrség előadta, hogy annyit tudtak, hogy „egy

férfi megtámadta a feleségét, azonban a feleség barátai a segítségére siettek és a támadó férfit lefogták és a rendőrök kiérkezéséig visszatartották”. A Testület megítélése szerint a hívás konkrétan megjelölte a potenciális elkövető személyét: férfi, aki támadó magatartást tanúsított egy hölgy ellen, akit a barátai megvédtek és a férfit a helyszínen úgy tartják vissza, hogy lefogták. A hívás alkalmasnak minősült bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú keletkeztetésére, hiszen az elkövetés helye, ideje, a lehetséges elkövető személye, a sértett személye, az elkövetési magatartás is a bejelentés részét képezte, így a rendőrség kellő mennyiségű információ birtokában volt akkor, amikor a helyszínre megérkezett, így az első észlelések alapján a feleket könnyen beazonosíthatták. A helyszínen jelen lévő személyek meghallgatása nélkül vélelmezheték a személyek cselekményben betöltött szerepét, így nevezetesen: az ijedt sértett hölgyet; a vele szemben támadólag fellépő férfit, akit a sértett három férfi ismerőse a helyszínen úgy tartott vissza, hogy a személyt lefogták és a földön tartották a rendőrség helyszínre történő érkezéséig. A rendőrök, amikor megérkeztek a helyszínre, akkor a személyek meghallgatásába kezdtek. A rendőrség Testület felé megküldött tájékoztatása szerint a panaszost és egy társát hallgatták meg. (Atekintetben, hogy vajon a helyszínen jelen lévő személyek mindegyikét meghallgatták-e a rendőrség nem tájékoztatta a Testületet.) A panaszos és társa egybehangzóan többször elmondták, hogy a férfi, akit lefogtak ő lépett fel agresszíven, támadólag dr. Cs. M-nal szemben, ők beavatkoztak a támadás megakadályozása érdekében, a hölgy segítségére siettek, hiszen a férfinél bilincs is volt. Mindketten elmondták, hogy nem bántalmazták a férfit, csak a támadás elhárításához szükséges fellépést tanúsították. A férfi a panaszos személyét is támadó magatartást tanúsított, hiszen a földre lökte őt és társa ekkor lépett közbe, hogy segítsen a panaszosnak és a jövőbeli, esetleges sérülésokozást elhárítsa. A rendőrök a meghallgatások mellett a helyszínre mentőt is hívtak az esetleges sérülések ellátása érdekében, hiszen a rendőrök a helyszínen dulakodásra utaló körülményeket észleltek és az esetlegesen keletkezett sérüléseket kívánták ellátni ily módon.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján fogták el és állították elő a rendőrkapitányságra figyelemmel arra, hogy álláspontjuk szerint a helyszínen a panaszossal szemben felmerült csoportos garázdaság bűncselekmény elkövetésének a gyanúja.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj folyamatos szemmel tartása és megszakítás nélküli üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanú, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve.

A tettenérés további, hasonló jelentőséggel bíró tartalmi elemét magyarázza a 13/2013. számú büntető elvi határozat (EBH2013. B.13.). A Kúrai magyarázata szerint a „Be. 127. § (3) bekezdése a bűnüldözésre jogosult hatóságnak nyújtott civil jogsegély, aminek lényege, hogy az elkövetőt elfogó, visszatartó személy a hatósághoz képest helyzeti előnyben van, viszont törvényileg engedélyezett magatartása fejében sem lesz cselekménye hatósági, hanem megmarad magáncselekménynek. [...] Kétségtelen, hogy az elfogás, visszatartás fizikai ráhatást jelent, éppen ezért különösen vizsgálendő, hogy az irányadó tényállás szerinti történések azokon a kereteken belül maradnak-e, amelyeket a jogalkotó a Be. 127. § (3) bekezdése esetében meghatároz. A tettenérés feltételezi a bűncselekmény észlelését; és ahhoz képest a cselekményt éppen elkövetőnek, az éppen eltávozó elkövetőnek, és az eltávozó elkövető üldözésből való elfogását, ekként visszatartását. Tettenérés alatt értendő, ha a cselekmény az adott személy – a tettenérő – szeme láttára, észlelése mellett történik; olyan fizikai közelségben, amikor reális lehetősége van az elkövetéshez férni, az elkövetőt elérni, az elkövető után eredni. Mindez a forró nyom, az időveszteség nélküli üldözés lehetősége; és éppen ezen alapul a társadalmi elismertsége.”

A Kúria fenti magyarázata alapján megállapítható, hogy a tettenérésnek a folyamatosság, a megszakítás nélkülség mellett szükségszerű eleme az is, hogy annak keretében sor kerüljön az elkövető fizikai ráhatással történő üldözésére, elfogására, visszatartására. Amennyiben az elkövető fentiek szerint leírt nyomon követhetősége megszakad, vagy ha vele szemben nem kerül sor – jellemzően fizikai ráhatással – üldözésre, visszatartásra, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Mínt hogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. § (1) bekezdése szerinti – azaz mérlegelés nélkül kötelező – szabadságelvonás feltételeként a törvény megfogalmaz.

A Testület az eset ennek megfelelő értékelése alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos vonatkozásában a tettenérés nem valósult meg. A panaszos cselekményét több szemtanú is figyelemmel kísérte (ahogyan erről a panaszos és a rendőrség is beszámol a

dokumentációkban), így a Testület álláspontja szerint a jelen tanúk közrehatása következtében megvalósult az a folyamatos figyelemmel kísérés, ami a tettenérés megállapításához szükséges; ugyanakkor a jogintézmény másik fent utalt eleme nem teljesült, mivel a konkrét szituációban nem került sor az elkövető üldözésére, elfogására vagy visszatartására, hiszen a panaszos a helyszínen maradt a rendőrök kitéréséig.

Mivel tehát a Testület álláspontja szerint a panasz alapjául szolgáló esetben nem történt tettenérés, az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjára való hivatkozás a panaszos előállításához bizonyosan nem biztosított kellő jogalapot.

A Testület álláspontja szerint ugyanakkor az előállítás körülményeinek további vizsgálata szükséges ahhoz, hogy a személyi szabadság korlátozásának jogszerűségében is állást lehessen foglalni. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja ugyanis tettenérés hiányában is lehetőséget biztosít a rendőrnek az előállításra, ha a bűncselekmény elkövetésének – akár minimális szintű – gyanúja fennáll („a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, [...] aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható”). Márpedig a rendőrség által megjelölt tettenérés szükségszerűen magában foglalja a bűncselekmény elkövetésének gyanúját is, hiszen bűncselekmény gyanújának hiányában a tettenérés fogalmilag kizárt. A Testület megítélése szerint ezért – bár a panaszolt esetben a tettenéréshez szükséges folyamatosság nem volt megállapítható – a rendőrség által megjelölt kötelező előállítási okban szükségszerűen benne foglalt opcionális előállítási ok, a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhet a tárgybeli esetben. Ezért – noha a rendőrség az előállítás jogalapjának megjelölése körében az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára kifejezetten nem hivatkozott – a Testület szükségesnek tartotta megvizsgálni, hogy a fenti jogszabályhely alapján a panaszos előállítása jogszerű lehetett-e.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja – szemben a tettenérés esetével – mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek a tekintetben, hogy a körülmények figyelembe vétele mellett az intézkedés alá vontat előállítsa-e vagy sem. Annak megállapításához, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapként szolgálhatott-e a panaszos előállításához, azt kell megállapítani, hogy a bűncselekmény gyanúja fennállhatott-e. Ezt a Testület kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét (tehát nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt), azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény bizonyos fokú értékelését olyankor, amikor annak jogalapjaként a rendőrség bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület a bűncselekmény elkövetésének kérdésében való állásfoglalás nélkül azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka fennállt-e.

A panaszos elfogását a rendőrök arra alapozták, hogy vele szemben felmerült a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő csoportosan elkövetett garázdaság bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú. A hivatkozott jogszabályhely szerint:

(1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan,

- b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva,
- c) fegyveresen,
- d) felfegyverkezve vagy
- e) nyilvános rendezvényen követik el.

A Testület megítélése szerint, habár a rendőrség nem nyilatkozott atekintetben, hogy a sértett hölgyet, a támadólag fellépő személyt meghallgatták-e és ha igen, akkor milyen tartalmú nyilatkozatot tettek, mégis az így kialakított történeti tényállás alapján bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú a helyszínen fennállt. Dulakodás történt a helyszínen, amelynek a panaszos részese volt. Azonban atekintetben, hogy a panaszos mennyiben volt érintett a kérdésben, netalán elkövetőként vagy sértettként volt a bűncselekménynek az alanya a megindult nyomozás feladata eldönteni. A helyszínen elsődlegesen tapasztaltak bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú keletkeztetésére alkalmasnak minősültek, amely gyanút további intézkedések végrehajtásával kellett a rendőröknek tisztázni (kizárni, megerősíteni, gyengíteni). Ezen körülményre tekintettel, vagyis arra, hogy a helyszínen a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú fennállt, a panaszos személyi szabadságának korlátozása nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogát, tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogalapot szolgáltatott a panaszos előállításához.

A jogalap megléte azonban önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Mivel az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek annak eldöntésekor, hogy előállítja-e a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt. E mérlegelés során figyelemmel kell lenni az arányosság követelményére – amennyiben e követelmény nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető. A Testület erre a kérdésre nemleges választ adott. A panaszos maga várta meg a rendőrséget, a helyszínt nem kívánta el elhagyni, tevékenyen közre kívánt működni a cselekmény kivizsgálásában, amelyet álláspontja szerint ő akadályozott meg. Mindezek alapján kizártnak tűnik, hogy a panaszos a rendőrség kérésére (vagy idézésére) nem ment volna be magától a kapitányságra és ne tett volna vallomást az ügyben. A szabadságelvonás tehát nem hordozott magában olyan előnyt, amelyet egy lényegesen kevésbé korlátozó rendőri cselekvéssel (a panaszosnak a kapitányságra való behívásával, esetleg későbbi – akár az ügy egyszerű megítélése miatt a bíróság elé állítás esetén 30 napon belül – idézésével) ne lehetett volna elérni. A Testület végezetül a kérdés megítélése kapcsán jelzi, hogy önmagában az a tény, hogy a sértett hölgy volt élettársa megszegte a távoltartás szabályait és a hölgyet zaklatta és bántalmazni kívánta nem adhatott kellő jogalapot ahhoz, hogy a panaszost is előállítsák. Ezen körülményekre figyelemmel a Testület a panaszos előállítását aránytalannak minősítette, hiszen annak végrehajtása során a rendőrség nem tartotta be az Rtv. 15. §-ában foglaltakat, így a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga sérült.

Erre való tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása – bár annak jogalapja megvolt – nem felelt meg az arányosság követelményének, így a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozását valósította meg.

2) A panaszos kifogásolta, hogy a helyszíni intézkedés során a mobiltelefonjával fel szeretne volna hívni az édesanyját, aki ügyvéd, de a rendőrség a mobiltelefon használatát korlátozta azzal, hogy majd ők értesítik az édesanyját, ha előállították a kapitányságra.

A rendőrség előadása szerint a panaszos az előállítása során tett nyilatkozatában B. L. nevét, telefonszámát és lakcímét adta meg, így jelölte meg B. L-t, mint értesítendő személyt. A nyilatkozat valamennyi pontját a panaszos kitöltötte és aláírta, de annak alján szereplő rovatban, amely a kiértesítés megtörténtének a tanúsítására szolgál sem adat, sem pedig az azt végrehajtó rendőr aláírása nem szerepel. A Testület kifejezett kérdésére a kapitányságvezető úgy nyilatkozott, hogy kivizsgálta az esetet, de a feladat végrehajtásáért felelős rendőr „érdemben nem tudott nyilatkozni”.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében, fő szabály szerint a fogvatartott személy jogosult saját maga hozzátartozóját, vagy más személyt értesíteni arról, hogy személyi szabadságában korlátozza őt a rendőrség, etc. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése két kivételt határoz meg a főszabály alól, amikor az értesítést a fogvatartott helyett a rendőrség hajtja végre, így nevezetesen: ha az intézkedés célját a fogvatartott által történő értesítés veszélyezteti, vagy ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy a jogával élhessen. Tekintettel a Testület által kialakított történeti tényállásra egyik főszabály alóli kivétel sem állt fent az intézkedés pillanatában, így a rendőröknek meg kellett volna engednie a panaszosnak azt, hogy mobiltelefonjával saját maga értesítse azt a személyt, akit szeretett volna (jelen esetben az édesanyját). Így a Testület a panaszos kifogását már etekintetben is megalapozottnak találta. Azonban a helyzetet tovább súlyosítja az a tény, hogy a rendőrség annak ellenére, hogy a panaszos megadta név, telefonszám és lakcím szerint az általa értesíteni kért személyt még sem tett eleget értesítési kötelezettségének. Nem volt elegendő önmagában az a tény, hogy a panaszost az értesítéshez való jogában jogszabályi felhatalmazás nélkül korlátozták, hanem ezen jog gyakorlásától teljes egészében meg is fosztották, hiszen a panaszos helyett nem tett eleget az értesítési kötelezettségnek a rendőrség. A Testület ezen körülményekre tekintettel úgy határozott, hogy súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga annak kapcsán, hogy az értesítéshez való jogát a rendőrség külön jogszabályi felhatalmazás nélkül korlátozta, majd a rendőrség az oldalán keletkezett kötelezettségének nem tett eleget, azaz nem értesítették a panaszos által értesíteni kért személyt.

A fentiekben kifejtettek alapján súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga az indokolatlan mobiltelefon-használat korlátozása és az értesítés elmaradása kapcsán.

3) A panaszos sérelmezte, hogy helyszíni intézkedés során a rendőrség kb. egy órán keresztül nem adott számára érdemi tájékoztatást tekintetben, hogy miért tartóztatták fel és hogy pontosan mivel gyanúsítják őt.

A rendőrség a Testület kifejezett megkeresése ellenére a kérdés kapcsán érdemben nem válaszolt, hanem áttételesen utalt a panaszos elfogásának a végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltakra, hogy az ott található tényelődás kellő mértékben megválaszolja a feltett kérdést. A Testület megítélése szerint konkrét választ nem nyújt a kérdésre a jelentés, abból csak kikövetkeztethető a válasz. A panaszossal szemben 13 óra 47 perckor kezdeményezték a rendőrök az intézkedést, amely során folyamatos rádiókapcsolatban állt az intézkedő rendőr a szolgálatirányító parancsnokkal, akinek végül azt az utasítást adták, hogy állítsa elő a panaszost és két társát a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. Az intézkedő rendőr ezt követően közölte a panaszossal, hogy csoportos garázdaság bűncselekmény elkövetése miatt előállítja őt a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra. A jelentés szerint 14 óra 30 perckor történt meg a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés, így ebben az időpontban közölheték a panaszossal, hogy bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyként fogják őt előállítani és gyanúsítottként kihallgatni a rendőrkapitányságon. Erre figyelemmel a rendőrség a panaszos tényelődásával egybehangzó információkat hozott a Testület tudomására, hiszen valóban kb. egy óra elteltével közölték vele az intézkedés okát, célját.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése értelmében a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-a szabályozza a szolgálati fellépés módját. A hivatkozott jogszabályhely (2) bekezdése – utaló szabály alkalmazásával – előírja, hogy a szolgálati fellépésre vonatkozó (1) bekezdésben és az Rtv. 20. § (2) bekezdésében meghatározottak közlésétől akkor tekinthet el az intézkedő rendőr, ha az információk előzetes közlése az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület megítélése szerint a hivatkozott jogszabályhelyekben meghatározott körülmények egyike sem állt fent a történeti tényállás szerint, hiszen az információ időben történő közlése, a panaszos kérdéseinek a megválaszolása nem veszélyeztette aránytalan mértékben vagy késleltette intézkedés (igazoltatás, ruházatátvizsgálás, előállítás) eredményes végrehajtását. A panaszos a helyszínen volt, együttműködő volt, nem volt ellenséges, nem szándékolta elhagyni a helyszínt. A rendőrség nem adott elő olyan körülményeket az adatszolgáltatása során, amelyek alátámaszthatnák volna azt, hogy miért nem közölték a panaszossal az intézkedés okát hamarabb és a vele szemben várható, végrehajtandó intézkedéseket. Nem derült arra fény, hogy ezen jogszabályi kötelezettségének miért közel egy óra elteltét követően tett eleget a rendőrség. Ezen körülményre figyelemmel a Testület véleménye szerint, a nem kellő időben történő tájékoztatás, így a késedelmes kötelezettség teljesítés sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

A Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának a sérelmét állapította meg a késedelmes tájékoztatás kapcsán.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy a panaszos előállítása – bár annak jogalapja megvolt – nem felelt meg az arányosság követelményének, így a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozását valósította meg. A Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a súlyos sérelmét állapította meg az indokolatlan mobiltelefon-használat korlátozása és az elmaradt értesítésre vonatkozó panaszosi kifogás kapcsán. Végezetül a Testület szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga a késedelmes tájékoztatása kapcsán.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2016. július 7.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag